ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

बीड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ५६/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – १०.१०.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०४ ते १० ऑक्टोबर, २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक ११ ते १५ ऑक्टोबर, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०४/१०	०५/१०	०६/१०	०७/१०	०८/१०	०९/१०	१०/१०	दिनांक	११/१०	१२/१०	१३/१०	१४/१०	१५/१०
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३२.०	३३.०	३३.०	३४.०	३३.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१७.०	१७.०	१८.०	१९.०	२०.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	७२	७२	७४	७१	७४
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	३२	३२	३४	३०	३४
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	५	५	४	४	६
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	उत्तर-ईशान्य	ईशान्य	ईशान्य	ईशान्य	पूर्व-ईशान्य

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार बीड जिल्हयात पुढील पाच दिवस आकाश स्वच्छ राहून हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. बीड जिल्हयात पुढील ४८ तासात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक १० ते १६ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीएवढा, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी व दिनांक १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी तर कमाल तापमान सरासरीएवढे व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता, फवारणीची, काढणीची व अंतरमशागतीची कामे करून घ्यावीत.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सोयाबीन पिकची काढणी लवकरात लवकर करावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. काढणी केलेले सोयाबीन पिक वाळल्यानंतर मळणी करावी.
तुर	वाढीची	जमिनीत साचलेल्या पाण्यामुळे किंवा ओलाव्या मुळे तूर पिकात फायटोप्थेरा रोग मोठ्या प्रमाणात पसरतो, प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मेटालॅक्झील एम ४ टक्के + मॅन्कोझेब ६४ टक्के (पुर्व मिश्रीत बुरशीनाशक) प्रति एकर या प्रमाणात खोडावर आणि झाडावर फवारणी करून आळवणी पण करावी. किंवा ट्रायकोडर्मा ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) पाण्यात मिसळून प्रति एकर या प्रमाणात फवारणी व आळवणी करावी. जमिनीत वापसा असतांना तूर पिकात तण नियंत्रण करावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा व पाकोळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी . रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारावे . इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात पोक्का बोइंग या रोगाचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डाझिम १२ % + मॅन्कोझेब ६३% डब्ल्यूपी ५० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ५०% डब्ल्यू पी २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून स्टीकरसह १० ते १२ दिवसाच्या अंतराने २ ते ३ फवारण्या कराव्यात.
हळद	कंद वाढीची	कंदकूजचा प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी जमिनीतून कार्बेडेंझीम ५०% -२०० ग्रॅम (१० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा मॅन्कोझेब ७५% -६०० ग्रॅम (३० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा कॉपर ऑक्झीक्लोराइड ५०% -१००० ग्रॅम (५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) यापैकी एका बुरशीनाशकाची प्रति एकरी या प्रमाणात दरवेळी महिन्यातून एकदा आळवणी करावी. (आळवणी करताना जमिनीमध्ये वापसा असावा. आळवणी केल्यानंतर पिकास पाण्याचा थोडा ताण द्यावा.) हळद पिकास २५ किलो नत्र प्रति हेक्टरी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीने तीन ते चार वेळा विभागून द्यावे.
हरभरा	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	हरभरा पिकाची पेरणी ३०X१० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी लहान आकाराच्या देशी वाणासाठी ६० किलो, मध्यम आकाराचे बियाणे ७० किलो तर टपोरे दाण्याच्या काबूली वाणासाठी १०० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. हरभरा पिकाच्या पेरणीसाठी बीडीएनजी-९-३, बीडीएनजी-७९७ (आकाश), दिग्विजय, जाकी-९२१८, साकी-९५१६, फुले विक्रम, फुले विक्रांत, पीडीकेव्ही कांचन, विश्वास इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
करडई	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	करडई पिकाची पेरणी ४५X२० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे वापरावे. करडई पिकाच्या पेरणीसाठी शारदा, परभणी कुसुम (परभणी-१२), पूर्णा (परभणी-८६), परभणी-४० (निम काटेरी), अन्नेगीरी-१, एकेएस-३२७, एसएसएफ-७०८,आयएसएफ-७६४ इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत ००:००:५० १.५किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत रोगनाशकाची फवारणी करून घ्यावी.
डाळींब	फळधारणा ते फळवाढीची	डाळींब बागेत ००:००:५० १.५ किलो प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या चिकू फळांची काढणी करून घ्यावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	रब्बी हंगामात ब्रोकोली, टोमॅटो, फुल कोबी व पत्ता कोबी या भाजीपाला पिकाचे गादी वाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे तर मुळा, गाजर, मेथी व पालक ईत्यादी पिकाची लागवड करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	भरपूर रेशीम उद्योजक शेतकरी तूती बागेस पशूधन व शेणखत उपलब्ध नसल्यामूळे देण्याचे टाळत आहेत आणि पर्यायी बाजारात उपलब्ध जाहिरातीच प्रभावामूळे तुती बागेत इतर निविष्ठा देत आहेत. जमिनीची प्रत खराब होण्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर जबाबदार रासायनिक खतच आहेत. नत्रयुक्त खताच्या अनिर्बंध वापर वाढला असून त्यामूळे कपाशी, सोयाबीन सारखे पीके किडीस बळी पडत आहेत. रेशीम किटक संगापनानंतर तुतीची पाने, फांद्या, रेशीम कीटक विष्ठा प्रती एकर ६ टन तर हेक्टरी १५ टन पर्यंत शिल्लक राहते. त्यापासून कंम्पोस्ट खत किंवा गांडूळखत तयार करता येतो त्यासाठी १६ X ८ X ४ फुट आकाराच्या दोन खड्डयात ६ महिने तुतीचे शिल्लक अवशेष कुजवल्यास उत्तम प्रकारचा खत तयार होतो.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे तसेच हिरवा चारा (बरसीम/लुसर्ण) व सुका चारा (गव्हाचा पेंढा) यांचे पशुधनांना संतुलित आहार द्यावा. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

हिंगोली जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ५६/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – १०.१०.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिति (दिनांक ०४ ते १० ऑक्टोबर, २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक ११ ते १५ ऑक्टोबर, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०४/१०	०५/१०	०६/१०	०७/१०	०८/१०	०९/१०	१०/१०	दिनांक	११/१०	१२/१०	१३/१०	१४/१०	१५/१०
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३४.०	३४.०	३५.०	३५.०	३५.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१९.०	१८.०	१८.०	१९.०	२१.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशत: ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	६३	६६	६६	६०	६७
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	३८	३८	३८	३८	४१
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	८	७	६	६	६
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	ईशान्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार हिंगोली जिल्हयात पुढील पाच दिवस आकाश स्वच्छ राहून हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्हयात पुढील ४८ तासात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक १० ते १६ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीएवढा, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी व दिनांक १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी तर कमाल तापमान सरासरीएवढे व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता, फवारणीची, काढणीची व अंतरमशागतीची कामे करून घ्यावीत.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सोयाबीन पिकची काढणी लवकरात लवकर करावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. काढणी केलेले सोयाबीन पिक वाळल्यानंतर मळणी करावी.
तुर	वाढीची	जमिनीत साचलेल्या पाण्यामुळे किंवा ओलाव्या मुळे तूर पिकात फायटोप्थेरा रोग मोठ्या प्रमाणात पसरतो, प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मेटालॅक्झील एम ४ टक्के + मॅन्कोझेब ६४ टक्के (पुर्व मिश्रीत बुरशीनाशक) प्रति एकर या प्रमाणात खोडावर आणि झाडावर फवारणी करून आळवणी पण करावी. किंवा ट्रायकोडर्मा ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) पाण्यात मिसळून प्रति एकर या प्रमाणात फवारणी व आळवणी करावी. जमिनीत वापसा असतांना तूर पिकात तण नियंत्रण करावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा व पाकोळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी . रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात पोक्का बोइंग या रोगाचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डाझिम १२ % + मॅन्कोझेब ६३% डब्ल्यूपी ५० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ५०% डब्ल्यू पी २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून स्टीकरसह १० ते १२ दिवसाच्या अंतराने २ ते ३ फवारण्या कराव्यात.
हळद	कंद वाढीची	कंदकूजचा प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी जमिनीतून कार्बेडेंझीम ५०% -२०० ग्रॅम (१० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा मॅन्कोझेब ७५% -६०० ग्रॅम (३० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा कॉपर ऑक्झीक्लोराइड ५०% -१००० ग्रॅम (५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) यापैकी एका बुरशीनाशकाची प्रति एकरी या प्रमाणात दरवेळी महिन्यातून एकदा आळवणी करावी. (आळवणी करताना जमिनीमध्ये वापसा असावा. आळवणी केल्यानंतर पिकास पाण्याचा थोडा ताण द्यावा.) हळद पिकास २५ किलो नत्र प्रति हेक्टरी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीने तीन ते चार वेळा विभागून द्यावे.
हरभरा	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	हरभरा पिकाची पेरणी ३०X१० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी लहान आकाराच्या देशी वाणासाठी ६० किलो, मध्यम आकाराचे बियाणे ७० किलो तर टपोरे दाण्याच्या काबूली वाणासाठी १०० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. हरभरा पिकाच्या पेरणीसाठी बीडीएनजी-९-३, बीडीएनजी-७९७ (आकाश), दिग्विजय, जाकी-९२१८, साकी-९५१६, फुले विक्रम, फुले विक्रांत, पीडीकेव्ही कांचन, विश्वास इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
करडई	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	करडई पिकाची पेरणी ४५X२० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे वापरावे. करडई पिकाच्या पेरणीसाठी शारदा, परभणी कुसुम (परभणी-१२), पूर्णा (परभणी-८६), परभणी-४० (निम काटेरी), अन्नेगीरी-१, एकेएस-३२७, एसएसएफ-७०८,आयएसएफ-७६४ इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत ००:००:५० १.५किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत रोगनाशकाची फवारणी करून घ्यावी.
डाळींब	फळधारणा ते फळवाढीची	डाळींब बागेत ००:००:५० १.५ किलो प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या चिकू फळांची काढणी करून घ्यावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	रब्बी हंगामात ब्रोकोली, टोमॅटो, फुल कोबी व पत्ता कोबी या भाजीपाला पिकाचे गादी वाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे तर मुळा, गाजर, मेथी व पालक ईत्यादी पिकाची लागवड करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	भरपूर रेशीम उद्योजक शेतकरी तूती बागेस पशूधन व शेणखत उपलब्ध नसल्यामूळे देण्याचे टाळत आहेत आणि पर्यायी बाजारात उपलब्ध जाहिरातीच प्रभावामूळे तुती बागेत इतर निविष्ठा देत आहेत. जमिनीची प्रत खराब होण्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर जबाबदार रासायनिक खतच आहेत. नत्रयुक्त खताच्या अनिर्बंध वापर वाढला असून त्यामूळे कपाशी, सोयाबीन सारखे पीके किडीस बळी पडत आहेत. रेशीम किटक संगोपनानंतर तुतीची पाने, फांद्या, रेशीम कीटक विष्ठा प्रती एकर ६ टन तर हेक्टरी १५ टन पर्यंत शिल्लक राहते. त्यापासून कंम्पोस्ट खत किंवा गांडूळखत तयार करता येतो त्यासाठी १६ X ८ X ४ फुट आकाराच्या दोन खड्ड्यात ६ महिने तुतीचे शिल्लक अवशेष कुजवल्यास उत्तम प्रकारचा खत तयार होतो.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे तसेच हिरवा चारा (बरसीम/लुसर्ण) व सुका चारा (गव्हाचा पेंढा) यांचे पशुधनांना संतुलित आहार द्यावा. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

जालना जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ५६/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – १०.१०.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिति (दिनांक ०४ ते १० ऑक्टोबर, २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक ११ ते १५ ऑक्टोबर, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०४/१०	०५/१०	०६/१०	०७/१०	०८/१०	०९/१०	१०/१०	दिनांक	११/१०	१२/१०	१३/१०	१४/१०	१५/१०
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३३.०	३३.०	३३.०	३३.०	३४.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१८.०	१७.०	१७.०	१८.०	१८.०
							ढग स्थिती (आकाश) स.	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
							ढग स्थिती (आकाश) दु.					
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	६२	६२	६४	६०	६८
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	४८	४९	५०	४७	५०
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	६	७	५	५	६
							वाऱ्याची दिशा स.	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य
							वाऱ्याची दिशा दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार जालना जिल्हयात पुढील पाच दिवस आकाश स्वच्छ राहून हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. जालना जिल्हयात पुढील ४८ तासात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १० ते १६ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीएवढा, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी व दिनांक १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी तर कमाल तापमान सरासरीएवढे व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता, फवारणीची, काढणीची व अंतरमशागतीची कामे करून घ्यावीत.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सोयाबीन पिकची काढणी लवकरात लवकर करावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. काढणी केलेले सोयाबीन पिक वाळल्यानंतर मळणी करावी.
तुर	वाढीची	जमिनीत साचलेल्या पाण्यामुळे किंवा ओलाव्या मुळे तूर पिकात फायटोप्थेरा रोग मोठ्या प्रमाणात पसरतो, प्रादुर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मेटालॅक्झील एम ४ टक्के + मॅन्कोझेब ६४ टक्के (पुर्व मिश्रीत बुरशीनाशक) प्रति एकर या प्रमाणात खोडावर आणि झाडावर फवारणी करून आळवणी पण करावी. किंवा ट्रायकोडर्मा ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) पाण्यात मिसळून प्रति एकर या प्रमाणात फवारणी व आळवणी करावी. जमिनीत वापसा असतांना तूर पिकात तण नियंत्रण करावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा व पाकोळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीचा ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी . रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात पोक्का बोइंग या रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डाझिम १२ % + मॅन्कोझेब ६३% डब्ल्यूपी ५० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ५०% डब्ल्यू पी २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून स्टीकरसह १० ते १२ दिवसाच्या अंतराने २ ते ३ फवारण्या कराव्यात.
हळद	कंद वाढीची	कंदकूजचा प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी जमिनीतून कार्बेडेंझीम ५०% -२०० ग्रॅम (१० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा मॅन्कोझेब ७५% -६०० ग्रॅम (३० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा कॉपर ऑक्झीक्लोराइड ५०% -१००० ग्रॅम (५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) यापैकी एका बुरशीनाशकाची प्रति एकरी या प्रमाणात दरवेळी महिन्यातून एकदा आळवणी करावी. (आळवणी करताना जमिनीमध्ये वापसा असावा. आळवणी केल्यानंतर पिकास पाण्याचा थोडा ताण द्यावा.) हळद पिकास २५ किलो नत्र प्रति हेक्टरी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीने तीन ते चार वेळा विभागून द्यावे.
हरभरा	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	हरभरा पिकाची पेरणी ३०X१० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी लहान आकाराच्या देशी वाणासाठी ६० किलो, मध्यम आकाराचे बियाणे ७० किलो तर टपोरे दाण्याच्या काबूली वाणासाठी १०० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. हरभरा पिकाच्या पेरणीसाठी बीडीएनजी-९-३, बीडीएनजी-७९७ (आकाश), दिग्विजय, जाकी-९२१८, साकी-९५१६, फुले विक्रम, फुले विक्रांत, पीडीकेव्ही कांचन, विश्वास इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
करडई	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	करडई पिकाची पेरणी ४५X२० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे वापरावे. करडई पिकाच्या पेरणीसाठी शारदा, परभणी कुसुम (परभणी-१२), पूर्णा (परभणी-८६), परभणी-४० (निम काटेरी), अन्नेगीरी-१, एकेएस-३२७, एसएसएफ-७०८,आयएसएफ-७६४ इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत ००:००:५० १.५किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत रोगनाशकाची फवारणी करून घ्यावी.
डाळींब	फळधारणा ते फळवाढीची	डाळींब बागेत ००:००:५० १.५ किलो प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या चिकू फळांची काढणी करून घ्यावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	रब्बी हंगामात ब्रोकोली, टोमॅटो, फुल कोबी व पत्ता कोबी या भाजीपाला पिकाचे गादी वाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे तर मुळा, गाजर, मेथी व पालक ईत्यादी पिकाची लागवड करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलाडीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	भरपूर रेशीम उद्योजक शेतकरी तूती बागेस पशुधन व शेणखत उपलब्ध नसल्यामूळे देण्याचे टाळत आहेत आणि पर्यायी बाजारात उपलब्ध जाहिरातीच प्रभावामूळे तुती बागेत इतर निविष्ठा देत आहेत. जमिनीची प्रत खराब होण्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर जबाबदार रासायनिक खतच आहेत. नत्रयुक्त खताच्या अनिर्बंध वापर वाढला असून त्यामूळे कपाशी, सोयाबीन सारखे पीके किडीस बळी पडत आहेत. रेशीम किटक संगोपनानंतर तुतीची पाने, फांद्या, रेशीम कीटक विष्ठा प्रती एकर ६ टन तर हेक्टरी १५ टन पर्यंत शिल्लक राहते. त्यापासून कंम्पोस्ट खत किंवा गांडूळखत तयार करता येतो त्यासाठी १६ X ८ X ४ फुट आकाराच्या दोन खड्डयात ६ महिने तुतीचे शिल्लक अवशेष कुजवल्यास उत्तम प्रकारचा खत तयार होतो.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे तसेच हिरवा चारा (बरसीम/लुसर्ण) व सुका चारा (गव्हाचा पेंढा) यांचे पशुधनांना संतुलित आहार द्यावा. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

लातूर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ५६/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – १०.१०.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०४ ते १० ऑक्टोबर, २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक ११ ते १५ ऑक्टोबर, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०४/१०	०५/१०	०६/१०	०७/१०	०८/१०	०९/१०	१०/१०	दिनांक	११/१०	१२/१०	१३/१०	१४/१०	१५/१०
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३२.०	३३.०	३३.०	३२.०	३२.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१७.०	१७.०	१८.०	१८.०	१९.०
							स. / दु. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशत: ढगाळ	अंशत: ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	५४	५७	५८	५९	६१
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	५३	५३	५३	५२	५७
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	७	७	६	६	५
							स. / दु. वाऱ्याची दिशा	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	ईशान्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार लातूर जिल्हयात पुढील पाच दिवस आकाश स्वच्छ राहून हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. लातूर जिल्हयात पुढील ४८ तासात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवणार नाही व त्यानंतर हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवणार नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक १० ते १६ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीएवढा, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी व दिनांक १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी तर कमाल तापमान सरासरीएवढे व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता, फवारणीची, काढणीची व अंतरमशागतीची कामे करून घ्यावीत.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सोयाबीन पिकची काढणी लवकरात लवकर करावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. काढणी केलेले सोयाबीन पिक वाळल्यानंतर मळणी करावी.
तुर	वाढीची	जमिनीत साचलेल्या पाण्यामुळे किंवा ओलाव्या मुळे तूर पिकात फायटोप्थेरा रोग मोठ्या प्रमाणात पसरतो, प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मेटालॅक्झील एम ४ टक्के + मॅन्कोझेब ६४ टक्के (पुर्व मिश्रीत बुरशीनाशक) प्रति एकर या प्रमाणात खोडावर आणि झाडावर फवारणी करून आळवणी पण करावी. किंवा ट्रायकोडर्मा ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) पाण्यात मिसळून प्रति एकर या प्रमाणात फवारणी व आळवणी करावी. जमिनीत वापसा असतांना तूर पिकात तण नियंत्रण करावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा व पाकोळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात पोक्का बोइंग या रोगाचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डाझिम १२ % + मॅन्कोझेब ६३% डब्ल्यूपी ५० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ५०% डब्ल्यू पी २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून स्टीकरसह १० ते १२ दिवसाच्या अंतराने २ ते ३ फवारण्या कराव्यात.
हळद	कंद वाढीची	कंदकूजचा प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी जमिनीतून कार्बेडेंझीम ५०% -२०० ग्रॅम (१० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा मॅन्कोझेब ७५% -६०० ग्रॅम (३० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा कॉपर ऑक्झीक्लोराइड ५०% -१००० ग्रॅम (५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) यापैकी एका बुरशीनाशकाची प्रति एकरी या प्रमाणात दरवेळी महिन्यातून एकदा आळवणी करावी. (आळवणी करताना जमिनीमध्ये वापसा असावा. आळवणी केल्यानंतर पिकास पाण्याचा थोडा ताण द्यावा.) हळद पिकास २५ किलो नत्र प्रति हेक्टरी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीने तीन ते चार वेळा विभागून द्यावे.
हरभरा	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	हरभरा पिकाची पेरणी ३० X१० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी लहान आकाराच्या देशी वाणासाठी ६० किलो, मध्यम आकाराचे बियाणे ७० किलो तर टपोरे दाण्याच्या काबूली वाणासाठी १०० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. हरभरा पिकाच्या पेरणीसाठी बीडीएनजी-९-३, बीडीएनजी-७९७ (आकाश), दिग्विजय, जाकी-९२१८, साकी-९५१६, फुले विक्रम, फुले विक्रांत, पीडीकेव्ही कांचन, विश्वास इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
करडई	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	करडई पिकाची पेरणी ४५ X२० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे वापरावे. करडई पिकाच्या पेरणीसाठी शारदा, परभणी कुसुम (परभणी-१२), पूर्णा (परभणी-८६), परभणी-४० (निम काटेरी), अन्नेगीरी-१, एकेएस-३२७, एसएसएफ-७०८,आयएसएफ-७६४ इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत ००:००:५० १ .५किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत रोगनाशकाची फवारणी करून घ्यावी.
डाळींब	फळधारणा ते फळवाढीची	डाळींब बागेत ००:००:५० १.५ किलो प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या चिकू फळांची काढणी करून घ्यावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	रब्बी हंगामात ब्रोकोली, टोमॅटो, फुल कोबी व पत्ता कोबी या भाजीपाला पिकाचे गादी वाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे तर मुळा, गाजर, मेथी व पालक ईत्यादी पिकाची लागवड करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	भरपूर रेशीम उद्योजक शेतकरी तूती बागेस पशूधन व शेणखत उपलब्ध नसल्यामूळे देण्याचे टाळत आहेत आणि पर्यायी बाजारात उपलब्ध जाहिरातीच प्रभावामूळे तुती बागेत इतर निविष्ठा देत आहेत. जमिनीची प्रत खराब होण्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर जबाबदार रासायनिक खतच आहेत. नत्रयुक्त खताच्या अनिर्बंध वापर वाढला असून त्यामूळे कपाशी, सोयाबीन सारखे पीके किडीस बळी पडत आहेत. रेशीम किटक संगोपनानंतर तुतीची पाने, फांद्या, रेशीम कीटक विष्ठा प्रती एकर ६ टन तर हेक्टरी १५ टन पर्यंत शिल्लक राहते. त्यापासून कंम्पोस्ट खत किंवा गांडूळखत तयार करता येतो त्यासाठी १६ X ८ X ४ फुट आकाराच्या दोन खड्ड्यात ६ महिने तुतीचे शिल्लक अवशेष कुजवल्यास उत्तम प्रकारचा खत तयार होतो.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे तसेच हिरवा चारा (बरसीम/लुसर्ण) व सुका चारा (गव्हाचा पेंढा) यांचे पशुधनांना संतुलित आहार द्यावा. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२

ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

नांदेड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ५६/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – १०.१०.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०४ ते १० ऑक्टोबर, २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक ११ ते १५ ऑक्टोबर, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०४/१०	०५/१०	०६/१०	०७/१०	०८/१०	०९/१०	१०/१०	दिनांक	११/१०	१२/१०	१३/१०	१४/१०	१५/१०
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं .सें)	३३.०	३३.०	३४.०	३५.०	३५.०
							किमान तापमान (अं .सें)	१९.०	१९.०	१९.०	२०.०	२१.०
							ढग स्थिती (आकाश) स. / दु.	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशत: ढगाळ	अंशत: ढगाळ	ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	६३	६४	६४	६१	६६
							दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	३८	३७	३८	३७	४१
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	५	४	४	४	४
							वाऱ्याची दिशा स. / दु.	उत्तर	पूर्व	उत्तर-वायव्य	पूर्व	ईशान्य

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार नांदेड जिल्हयात पुढील पाच दिवस आकाश स्वच्छ राहून हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. नांदेड जिल्हयात पुढील ४८ तासात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक १० ते १६ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीएवढा, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी व दिनांक १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी तर कमाल तापमान सरासरीएवढे व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता, फवारणीची, काढणीची व अंतरमशागतीची कामे करून घ्यावीत.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सोयाबीन पिकची काढणी लवकरात लवकर करावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. काढणी केलेले सोयाबीन पिक वाळल्यानंतर मळणी करावी.
तुर	वाढीची	जमिनीत साचलेल्या पाण्यामुळे किंवा ओलाव्या मुळे तूर पिकात फायटोप्थेरा रोग मोठ्या प्रमाणात पसरतो, प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मेटालॅक्झील एम ४ टक्के + मॅन्कोझेब ६४ टक्के (पुर्व मिश्रीत बुरशीनाशक) प्रति एकर या प्रमाणात खोडावर आणि झाडावर फवारणी करून आळवणी पण करावी. किंवा ट्रायकोडर्मा ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) पाण्यात मिसळून प्रति एकर या प्रमाणात फवारणी व आळवणी करावी. जमिनीत वापसा असतांना तूर पिकात तण नियंत्रण करावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा व पाकोळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीचा ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात पोक्का बोइंग या रोगाचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डाझिम १२ % + मॅन्कोझेब ६३% डब्ल्यूपी ५० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ५०% डब्ल्यू पी २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून स्टीकरसह १० ते १२ दिवसाच्या अंतराने २ ते ३ फवारण्या कराव्यात.
हळद	कंद वाढीची	कंदकूजचा प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी जमिनीतून कार्बेन्डेझीम ५०% -२०० ग्रॅम (१० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा मॅन्कोझेब ७५% -६०० ग्रॅम (३० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा कॉपर ऑक्झिक्लोराइड ५०% -१००० ग्रॅम (५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) यापैकी एका बुरशीनाशकाची प्रति एकरी या प्रमाणात दरवेळी महिन्यातून एकदा आळवणी करावी. (आळवणी करताना जमिनीमध्ये वापसा असावा. आळवणी केल्यानंतर पिकास पाण्याचा थोडा ताण द्यावा.) हळद पिकास २५ किलो नत्र प्रति हेक्टरी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीने तीन ते चार वेळा विभागून द्यावे.
हरभरा	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	हरभरा पिकाची पेरणी ३०X१० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी लहान आकाराच्या देशी वाणासाठी ६० किलो, मध्यम आकाराचे बियाणे ७० किलो तर टपोरे दाण्याच्या काबूली वाणासाठी १०० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. हरभरा पिकाच्या पेरणीसाठी बीडीएनजी-९-३, बीडीएनजी-७९७ (आकाश), दिग्विजय, जाकी-९२१८, साकी-९५१६, फुले विक्रम, फुले विक्रांत, पीडीकेव्ही कांचन, विश्वास इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
करडई	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	करडई पिकाची पेरणी ४५X२० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे वापरावे. करडई पिकाच्या पेरणीसाठी शारदा, परभणी कुसुम (परभणी-१२), पूर्णा (परभणी-८६), परभणी-४० (निम काटेरी), अन्नेगीरी-१, एकेएस-३२७, एसएसएफ-७०८,आयएसएफ-७६४ इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत ००:००:५० १.५किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत रोगनाशकाची फवारणी करून घ्यावी.
डाळींब	फळधारणा ते फळवाढीची	डाळींब बागेत ००:००:५० १.५ किलो प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या चिकू फळांची काढणी करून घ्यावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	रब्बी हंगामात ब्रोकोली, टोमॅटो, फुल कोबी व पत्ता कोबी या भाजीपाला पिकाचे गादी वाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे तर मुळा, गाजर, मेथी व पालक ईत्यादी पिकाची लागवड करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलाडीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	भरपूर रेशीम उद्योजक शेतकरी तूती बागेस पशूधन व शेणखत उपलब्ध नसल्यामूळे देण्याचे टाळत आहेत आणि पर्यायी बाजारात उपलब्ध जाहिरातीच प्रभावामूळे तुती बागेत इतर निविष्ठा देत आहेत. जमिनीची प्रत खराब होण्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर जबाबदार रासायनिक खतच आहेत. नत्रयुक्त खताच्या अनिर्बंध वापर वाढला असून त्यामूळे कपाशी, सोयाबीन सारखे पीके किडीस बळी पडत आहेत. रेशीम किटक संगापनानंतर तुतीची पाने, फांद्या, रेशीम कीटक विष्ठा प्रती एकर ६ टन तर हेक्टरी १५ टन पर्यंत शिल्लक राहते. त्यापासून कंम्पोस्ट खत किंवा गांडूळखत तयार करता येतो त्यासाठी १६ X ८ X ४ फुट आकाराच्या दोन खड्डयात ६ महिने तुतीचे शिल्लक अवशेष कुजवल्यास उत्तम प्रकारचा खत तयार होतो.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे तसेच हिरवा चारा (बरसीम/लुसर्ण) व सुका चारा (गव्हाचा पेंढा) यांचे पशुधनांना संतुलित आहार द्यावा. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी – ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

परभणी जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक – ५६/२०२५ - २०२६ शुक्रवार, दिनांक – १०.१०.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०४ ते १० ऑक्टोबर, २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक ११ ते १५ ऑक्टोबर, २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
०४/१०	०५/१०	०६/१०	०७/१०	०८/१०	०९/१०	१०/१०	दिनांक	११/१०	१२/१०	१३/१०	१४/१०	१५/१०
०.०	०.०	९८.२	०.४	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
३२.५	३२.६	२९.१	३०.७	३१.३	३२.०		कमाल तापमान (अं .सें)	३४.०	३४.०	३५.०	३५.०	३५.०
२२.५	२२.८	२०.६	२१.३	२०.३	१८.१	१७.८	किमान तापमान (अं .सें)	१९.०	१८.०	१८.०	१९.०	२१.०
स्वच्छ	ढगाळ	पूर्णत: ढगाळ	ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशत: ढगाळ
स्वच्छ	अंशत: ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ		दु. ढग स्थिती (आकाश)					
९१	९०	१००	९५	९३	९१	८९	सकाळची सापेक्ष आर्दता (%)	६३	६५	६७	६२	७०
५५	५३	६९	५८	५४	३५		दुपारची सापेक्ष आर्दता (%)	३८	३७	३९	३७	४०
३.५	३.४	३.६	१.८	२.०	३.०	३.५	वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	४	४	४	४	४
उत्तर-वायव्य	पश्चिम	पश्चिम-वायव्य	शांत	पश्चिम	पश्चिम	पश्चिम-वायव्य	स. वाऱ्याची दिशा	उत्तर	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	उत्तर-ईशान्य	ईशान्य
पश्चिम-वायव्य	पश्चिम-नैऋत्य	पश्चिम-वायव्य	उत्तर-वायव्य	उत्तर-वायव्य	पश्चिम-नैऋत्य		दु. वाऱ्याची दिशा					

पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील	पाऊस (मिमी) ०१/०१/२०२५ पासुन आजपर्यंत	पाऊस (मिमी) ०१/०६/२०२५ पासुन आजपर्यंत
९८.६	१२२६.८	११०७.१

हवामान सारांश / चेतावनी :
प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार परभणी जिल्हयात पुढील पाच दिवस आकाश स्वच्छ राहून हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. परभणी जिल्हयात पुढील ४८ तासात कमाल तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही व त्यानंतर हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवनार नाही.

सामान्य सल्ला :
विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाडयात दिनांक १० ते १६ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीएवढा, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी व दिनांक १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी तर कमाल तापमान सरासरीएवढे व किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा किंचीत कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता, फवारणीची, काढणीची व अंतरमशागतीची कामे करून घ्यावीत.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
सोयाबीन	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या सोयाबीन पिकची काढणी लवकरात लवकर करावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. काढणी केलेले सोयाबीन पिक वाळल्यानंतर मळणी करावी.
तुर	वाढीची	जमिनीत साचलेल्या पाण्यामुळे किंवा ओलाव्या मुळे तूर पिकात फायटोप्थेरा रोग मोठ्या प्रमाणात पसरतो, प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मेटालॅक्झील एम ४ टक्के + मॅन्कोझेब ६४ टक्के (पुर्व मिश्रीत बुरशीनाशक) प्रति एकर या प्रमाणात खोडावर आणि झाडावर फवारणी करून आळवणी पण करावी. किंवा ट्रायकोडर्मा ५०० ग्रॅम (२५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) पाण्यात मिसळून प्रति एकर या प्रमाणात फवारणी व आळवणी करावी. जमिनीत वापसा असतांना तूर पिकात तण नियंत्रण करावे.
ऊस	वाढीची	उस पिकात पांढरी माशीचा व पाकोळीचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी, लिकॅनीसिलियम लिकॅनी या जैविक बुरशीची ४० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. रासायनिक कीटकनाशकामध्ये क्लोरोपायरीफॉस २० टक्के ३० मिली किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के ३ मिली किंवा ॲसीफेट ७५ % २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारावे. इमिडाक्लोपीड १७.८% कीटकनाशकासोबत २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) मिसळून फवारणी करावी. ऊस पिकात पोक्का बोइंग या रोगाचा प्रादूर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डाझिम १२ % + मॅन्कोझेब ६३% डब्ल्यूपी ५० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ५०% डब्ल्यू पी २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून स्टीकरसह १० ते १२ दिवसाच्या अंतराने २ ते ३ फवारण्या कराव्यात.
हळद	कंद वाढीची	कंदकूजचा प्रादूर्भाव दिसून आल्यास, याच्या व्यवस्थापनासाठी जमिनीतून कार्बेडेंझीम ५०% -२०० ग्रॅम (१० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा मॅन्कोझेब ७५% -६०० ग्रॅम (३० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) किंवा कॉपर ऑक्झीक्लोराइड ५०% -१००० ग्रॅम (५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात) यापैकी एका बुरशीनाशकाची प्रति एकरी या प्रमाणात दरवेळी महिन्यातून एकदा आळवणी करावी. (आळवणी करताना जमिनीमध्ये वापसा असावा. आळवणी केल्यानंतर पिकास पाण्याचा थोडा ताण द्यावा.) हळद पिकास २५ किलो नत्र प्रति हेक्टरी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीने तीन ते चार वेळा विभागून द्यावे.
हरभरा	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	हरभरा पिकाची पेरणी ३० X१० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी लहान आकाराच्या देशी वाणासाठी ६० किलो, मध्यम आकाराचे बियाणे ७० किलो तर टपोरे दाण्याच्या काबूली वाणासाठी १०० किलो प्रति हेक्टरी बियाणे वापरावे. हरभरा पिकाच्या पेरणीसाठी बीडीएनजी-९-३, बीडीएनजी-७९७ (आकाश), दिग्विजय, जाकी-९२१८, साकी-९५१६, फुले विक्रम, फुले विक्रांत, पीडीकेव्ही कांचन, विश्वास इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
करडई	पेरणीची वेळ, अंतर व बियाणे प्रमाण /वाणांची निवड	करडई पिकाची पेरणी ४५ X२० सेंमी अंतरावर करावी. पेरणीसाठी हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे वापरावे. करडई पिकाच्या पेरणीसाठी शारदा, परभणी कुसुम (परभणी-१२), पूर्णा (परभणी-८६), परभणी-४० (निम काटेरी), अन्नेगीरी-१, एकेएस-३२७, एसएसएफ-७०८,आयएसएफ-७६४ इत्यादी वाणांपैकी निवड करावी.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार संत्रा/मोसंबी बागेत ००:००:५० १.५किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. संत्रा/मोसंबी बागेत रोगनाशकाची फवारणी करून घ्यावी.
डाळींब	फळवाढीची	डाळींब बागेत ००:००:५० १.५ किलो प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी.
चिकू	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या चिकू फळांची काढणी करून घ्यावी व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भाजीपाला	वाढीची/ काढणी	रब्बी हंगामात ब्रोकोली, टोमॅटो, फुल कोबी व पत्ता कोबी या भाजीपाला पिकाचे गादी वाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे तर मुळा, गाजर, मेथी व पालक ईत्यादी पिकाची लागवड करून घ्यावी. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	काढणी	आष्टूर व जिलार्डीया या फुलपिकाची लागवड करण्यासाठी गादीवाफ्यावर रोपे तयार करण्यासाठी बी टाकावे. लांब दांड्यांच्या फुलाची (गुलाब) काढणी करतांना कळी उमलण्याच्या अवस्थेत असतांना काढणी करावी तर झेंडू, आष्टूर या सारख्या फुलांची काढणी पूर्ण उमलल्याच्या नंतर करावी.
तुती रेशीम उद्योग	----	भरपूर रेशीम उद्योजक शेतकरी तूती बागेस पशूधन व शेणखत उपलब्ध नसल्यामूळे देण्याचे टाळत आहेत आणि पर्यायी बाजारात उपलब्ध जाहिरातीच प्रभावामूळे तुती बागेत इतर निविष्ठा देत आहेत. जमिनीची प्रत खराब होण्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर जबाबदार रासायनिक खतच आहेत. नत्रयुक्त खताच्या अनिर्बंध वापर वाढला असून त्यामूळे कपाशी, सोयाबीन सारखे पीके किडीस बळी पडत आहेत. रेशीम किटक संगापनानंतर तुतीची पाने, फांद्या, रेशीम कीटक विष्ठा प्रती एकर ६ टन तर हेक्टरी १५ टन पर्यंत शिल्लक राहते. त्यापासून कंम्पोस्ट खत किंवा गांडूळखत तयार करता येतो त्यासाठी १६ X ८ X ४ फुट आकाराच्या दोन खड्ड्यात ६ महिने तुतीचे शिल्लक अवशेष कुजवल्यास उत्तम प्रकारचा खत तयार होतो.
पशुधन व्यवस्थापन	-----	दुधावरील जनावरांना योग्य प्रमाणात खनिज द्राव्याचे मिश्रण द्यावे तसेच हिरवा चारा (बरसीम/लुसर्ण) व सुका चारा (गव्हाचा पेंढा) यांचे पशुधनांना संतुलित आहार द्यावा. पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने योग्य वेळी जंतनाशकाची औषधे देण्यात यावी.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी